

Glandifer. Glandibus abundans.
Gloria. Titulus honorarius Regibus et magnatibus concessus.
Gotrosus. V. Cotrosus.
Grandævus. V. Gardingus.
Gratissime. Libentissime.
Gravedo. Afflictio, molestia, pondus. Quandoque etiam gravitatem denotat, constantiam nempe quandam in honestate decorum servandis.
Gravosus. Molestus, incommodus, gravis.
Guardia. Custodia, praesidium, statio. Inde guardiare: guardare, custodire, tueri, defendere.

H

Habitio. Tenuta, possessio.
Hæreditare. Hæreditatem obtinere, succedere.
Hæresum. Pro hæresum, mendum videtur librarii. Fortè pro hæreticorum mendosius: nam Hisp. codd. reddunt los erexit.
Holographus. Græce ὁλόγραφος, pro idiorum; ab ὁλογραφεῖν, integras dictiones scribere. Juris consulti ὁλόγραφοι vocant testamentum, quod testatoris manu perscriptum est, non autem sola subscriptione firmatum.
Honor. Major et excellentior in Ecclesia dignitas ut est episcopatus, presbyteratus.
Hospes. Villa seu pagi incola.
Hostilis. Exercitus irruens.
Humanitatem dare. Hospitio excipere, cibum potumque vita necessarium tribuere.
Humiliare. Dehonestare.
Hymnidicus. Hymnorum, seu carminum qui in Dei laudem dicuntur, auctor, decantator.
Hypochysma, vel Hypochysis. Quædam oculorum infirmitas.

I

Immissor tempestatum. Qui magis præstigis grandines, procællas, turbines inducere finit.
Immittere. Suadere, consentire.
Impastus locus. Ager cuius herbam vel messem aut fructus bestia paverunt.
Impensio. Donatio.
Importabilis, e. Quod nequit portari, ferri.
Impossibilis. Impotens.
Incantatio. Illusio per magica præstigia, vel phantasmata dæmonum.
Incantator. Qui magicis præstigiis illudere fingit.
Incestivus, Incestiva conjugia. Incestus, incesta conjugia.
Incognitè. Clam.
Indesinens. Perpetuus.
Indicator. Accusator.
Infamium. Infamia, probrum.
Infans. Puer, adolescentulus.

Infantia. Infans.
Inferna. Inferi, loca inferna.
Infidelior vel infidelius. Infidelis, incredulus.
Infidelus. Infidelis, incredulus.
Injuriare. Inferre damnum, nocere.
Inlincer. Contra fas ac jus.
Inlustris pro illustris passim occurrit. Erant autem illustris honoratores, vel hoc titulo donati, quorum gradus Seldenus (lib. de Tit. honor.) aliquie recensent.
Innodatio. Vinculum.
Innotescere. Notum facere.
Innox. Innocens, innoxius.
Inolutus. Insuetus, innatus, naturalis.
Inordinatus. Inordinatus mori dicitur, qui tabulis testamenti non confectis decedit.
Inquietare. Invadere.
Inquietudo. Oppositi, molestia.
Inretractabilis. Irrevocabilis.
Inrumpere. Impedire, prohibere.
Inscribere. Accusare.
Inscriptio. Accusatio coram iudice facta sub quadam formulâ, qua accusator se erga accusatum constringebat, si in probatione decicerit, ut poenam noxiæ subeat.
Insignium. Signum.
Intemporabiliter. Sine tempore, ab æterno, semper.
Intemporaliter. Sine tempore, ab æterno, semper.
Intentio. Lis, contentio.
Intentio. Accusatio.
Interclusus. Implicatus, ligatus.
Intimare. Notum facere.
Inventarium. Descriptio rerum, que post alicuius decessum in illius bonis reperiuntur.
Investire. In possessionem mittere.
Involare. Furari, rapere, vi auferre.
Isox. Salmo, nobilis piscis.
Iterans. Iter faciens, itinerans.
Iteratim. Iterum, secundò, denuo.

J

Jactura. Poena, multa.
Judaizare. Judæorum ritus et mores sectari.
Judea iniquitatis. Judeus iniquus.
L
Labor. Agri cultura.
Labor. Terra arabilis, cultura idonea.
Laborare. Agrum colere.
Laboratum. Agri cultura.
Laicalis. Ad laicum pertinens.
Lavacrum. Baptismus.
Lavacrum sanctum. Baptismus.
Legalis ordo, vel censura. Lex, sanctio.
Legaliter. Legitimè, secundum leges.
Leudes. Milites, legionarii, ministeriales ad expeditionem lecri; vasalli, subditi quos alii homi-

nes vel servientes appellant.
Interdum dicuntur Leudes vassalli nobiliores.
Liberare. Expedire, indicare.
Libertare. Liberum facere, manumittere.
Licenter. Licitè.
Ligamentum. Veneficium et omne maleficii genus.
Linea. Stirps, series cognationis, qua cognati inter se cohærent.
Longevitas. Longum tempus, diuturnitas.
Luna. Quilibet mensis.

M

Machinare. Machinari.
Macrosus capite vel cervice. Mendum videtur pro Achorosus. (V. Achorosus.)
Malacita. Amalecita. V. Amalacita.
Maleficium. Præstigiandi ars, veneficium, magorum supersticio.
Maleficus. Magus, incantator. Vox nota SS. Hieronymo, Augustino, aliquis ecclesiasticis scriptoribus; vulgi consuetudine introducta fuit, ut docet Lactantius.
Mandatum. Procuratio charta.
Mansor. Qui ingenui aut servi agrum excolit.
Marcosus capite vel cervice. Mendum pro Achorosus (V. Achorosus). Marcosus ille esse videatur, qui cervicem habet equinæ similem.
Meliorare. Meliore vel melius reddere. Priv. Adeph. VII. ap. Buriel. DD. 69. in Regia Bibliotheca Matritensi. *Illos priuilegios, quos.... melioravit et confirmavit.*

Meliorari. Convalescere.
Melioratus. Melior, fideignior.
Membrum Christi. Fidelis, christianus.
Mesox. Salmo. V. Ixo.

Messivæ ferie. Dies, in quibus ob messum collectionem nullus ad causam dicendam venire cogebatur.
Meta dierum. Tempus præscriptum, dies præfiniti.
Mille vel Millium. Milliare, milliarum, spatium mille passuum.
Milenarius. Qui mille præst militibus.
Molinus, Molinum. Molendinum, domus ubi molitur farina et teritur.
Mortalis culpa. Crimen cuius poena mors est.
Mortalis pena. Poena capitis.
Munificare. Munera largiri.

N

Neomenia. Festum judæorum, quod faciunt in novilunio. Vox græca est: Νέουνια, nova luna, vel novilunium.
Nobilis. Dominus, clarus, illustris.

Gothi, sicut Saxones et aliæ septentrionales gentes divisi sunt in nobiles, ingenuos et servos.
Nolenter. Invite.
Notabilis. Reprehensibilis, notâ dignus.
Notarius vel Notarius publicus. Publicorum instrumentorum scriptor.
Notarius regiæ celsitudinis. Qui in populis regiæ ditioni subjectis suo officio nti, et instrumenta confidere poterat. Eodem sensu *Notarii Regis*, *Notarii Imperiales* in mediâ xvi chartis reperiuntur.
Numerarius. Qui publicum nummum, pecuniam nempe regiam, ex tributis et portoriis et vectigalibus partam, in xaria inferat.
Numerositas. Multitudo.
O
Obcelatio. Occultatio. *Obcelare pro celare, occultare* invenitur in Concil. Tolet. XIII. cap. XI.
Obhorrescere. Abhorrire, fugere.
Objictio. Noxa, damnum.
Observantia. Lex.
Octeni. Octo.
Omittere. Dimittere.
Omnem visionem oculorum extinguere. Oculos eruere.
Omnimodis. Omnino, omnibus modis.
Omnimodus. Universalis, omnes complectens.
Oppignorare. Oppigne:are, pignori tradere.
Ordo. Statutum, ordinatio.
Ordo. seu Ordo religionis. Professio monastica. (V. Religio.)
Ordo tonsuræ. Professio monastica.
Ossum. Os, ossis.
P
Pacis assertor. Qui sola facienda pacis intentione, regali destinantur auctoritate. Hispanis olim mandaderos de paz.
Pactare. Pacisci, pactum inire.
Palatinum officium. Aulæ regiae proceres.
Palatinum officium. Dignitas regni aulica.
Palatum. Domus regia, aula, curia.
Parens. Cognatus, agnatus, sanguine proximus.
Parentalis. Ad parentes pertinens.
Paroecia. Episcopi territorium, tum et ecclesia presbyteri, à græca voce παροικια, quæ significat domorum adiunctionem, seu contiguas habitationes.
Paroecianus. Ad paroeciam pertinens: tum et qui ex paroecia est alicuius episcopi aut presbyteri.
Pietas. Honorarius titulus regum.
Pignorare. Prædari, alterius agros incurse.
Pignorare. Pignori dare, capere.
Pars. Quicunque in lite contendit, sive agat sive defendat.
Pars. Qui ab alio caussam aut mandatum habet.
Pars. Regio, ditio.
In parte. Scorsum, separatim.
Participium. Participatio, communio.
Paschales dies. Integra hebdomada a Dominica Resurrectionis usque ad sabbatum in Albis.
Pascua, æ. Pascuum.
Pascuarium. Quod pro pascuis præstat.
Pascuus. Pascuus, pascua constituta.
Patronus. Dominus.
Patulum os. Apertum os.
Peculare vel Peculiaris. Peculium, quod nempe servus domini permisso possidet.
Peculiaritas. Consuetudo, familiaritas.
Pensare. Cogitare, aestimare.
Percipere. Edere, comedere.
Percomplere. Implere, solvere.
Perditionem exhibere. Damnum inferre.
Perimere. Cohibere, ulcisci.
Perjurare. Falso jurare, dejerare.
Permissum. Permissio.
Persona. Status, conditio, dignitas.
Persona honestior. Nobilis, illustris.
Persona honestioris loci. Illustris, nobilis, honore insignis.
Persona humilioris loci. Ignobilis, plebejus.
Persona humiliis. Plebejus, ignobilis.
Persona inferior. Ignobilis, plebejus.
Persona inferioris loci. Ignobilis, plebejus.
Persona major. Nobilis, illustris.
Persona majoris loci. Nobilis, illustris.
Ossum. Os, ossis.
Populus Dei. Ditio, regnum christiani principis, plebs christiana.
Possessio. Territorium. Aliqui Hisp. Codd. reddunt villa, isla.
In postmodum. In posterum, deinceps.
Potens. Nobilis, dominus, primas.
Potentialiter. Ex auctoritate.
Potestas, Regia potestas. Rex, Princeps.
Potio. Venenum. Codd. Hisp. reddunt yerbas. Inde potionatus, veneno sublatus: et impotionare, veneno propinato extingueare, unde Hispani emponzonar, sicut a potione ponzonia.
Præceptio. Charta regia.
Præpositus. Minor judex qui in pagis et minoribus oppidis res domini aut regis curat.
Prærogare. Præstare.
Presentare. Sistere aliquem.
Præsentialiter. Coram.
Prestare. Permittere.
Prestare. Commodare.
Prestitum. Præstatio, tributum quod domino præstat.

dæus annot. prioribus in Pandectas.
Placið. Sponte, libenter.
Placitum. Conventio, pactum.
Placitum. Lis intentata.
Placitum divisionis. Limes, terminus legitimus, partium consensu vel judicis sententia constitutus.
Plagiare. Per circumventionem de servitio domini abstrahere, ait Lex Salic. Tit. XLI. §. 2. Liberum hominem aut alienum mancipio solo malo vendere, emere, donare, celare.
Plasmatio. Plasma, pigmentum, creatura.
Pleniter. Plenè, omnino.
Plurior. Comparat non vocis plus, ut censem Dufresnius, sed plure pro plus, quo utitur Plautus in Coeco, seu Prædonibus.
Politicum vel Polyptychus. Liber commentarius in quo describantur chartæ donationum, empionum, et acta quævis publica vel domestica: tum et res annaria vel civilis, et ecclesiæ, vel privatæ personarum bona etiam nomine censentur libri censuales, in quibus descripti quotquot censuales ac tributarii erant, ipsaque soluti ratio exarata.
Pomarium. Hortus arboribus fructiferis consitus, ager ubi pomæ nascentur.
Sub penitentia persistere. Poenæ subjacer. Nam penitentia quibusdam media etatis scriptoribus absolutè pro pena dicitur.
Ponderositas. Hernia. Ponderosus enim est qui hernia laborat. (Levit. XXI. 18. 20.)
Ponderosus. Qui hernia laborat. Hisp. Codd. perperam reddunt corcobado.
Populus Dei. Ditio, regnum christiani principis, plebs christiana.
Possessio. Territorium. Aliqui Hisp. Codd. reddunt villa, isla.
In postmodum. In posterum, deinceps.
Potens. Nobilis, dominus, primas.
Potentialiter. Ex auctoritate.
Potestas, Regia potestas. Rex, Princeps.
Potio. Venenum. Codd. Hisp. reddunt yerbas. Inde potionatus, veneno sublatus: et impotionare, veneno propinato extingueare, unde Hispani emponzonar, sicut a potione ponzonia.
Præceptio. Charta regia.
Præpositus. Minor judex qui in pagis et minoribus oppidis res domini aut regis curat.
Prærogare. Præstare.
Presentare. Sistere aliquem.
Præsentialiter. Coram.
Prestare. Permittere.
Prestare. Commodare.
Prestitum. Præstatio, tributum quod domino præstat.

Prestus. Paratus, præsens.
Præsumere. Contra jus sumere.
Præsumere. Aliquid contra jus moliri.
Præsumptio. Usuratio, actio injusta, crimen, insolentia, temeritas.
Præsumptiosus. Qui aliquid contra jus audet.
Præsumptive. Injustè, arroganter.
Præsumptivo modo, vel more. Vi, injustè.
Præsumptivus. Injustus, violentus.
Præsumptor. Qui aliquid contra jus molitur.
Præsumptuose. Injustè, arroganter.
Præsumptuosus. Qui aliquid contra jus molitur vel audet committere.
Prevaricare. Usurpare, invadere, vi aut injustè tollere.
Præventus. Convictus.
Pragma. Opus, res, actio: item lis, negotium, causa, sententia, statutum.
Pragmaticus. Causidicus.
Precaria, seu Precaria epistola. Charta quā quis predium sub anno censu ad vitam utendum accipit, illud *precario* possessurus. Latiori etiam sensu dicitur charta, qua ad vitam sibi aliquis usum fructum earum possessionum, vel etiam aliarum, quas alicui ecclesiæ concessit, retinet, vel illi concedunt recipientes.

Pretiare. Pretium rei cuiquam imponere.

Primates palatii. Proceres, qui in aula regia primum obtinebant locum.

Principalis. Ad principem pertinens, quod proprium est principis.

Privare. Abficere, respuere.

Probabiliter. Rectè, ut par est.

Procurator loci. Qui res alicuius populi agit.

Prodefacere. Prodesse, aptum, utilem esse.

Professio. Confessio rei coram iudice.

Profligare. Colligere, adquirere.

Profligatio. Exactio, collectio.

Profuturus. Futurus.

Proles. In plur. num. filii.

Propinquitas sanguinis. Consanguinei.

Proprietas. Possessio, fundus, bona comparata, vel quæ ex successione parentum alicui obveniunt.

Propulsare. Ostendere, probare, confidere.

Proselytus. Advena, adventitus.

Provintialis. Indigena, provinciaz incola.

Proximus. Affinis, consanguineus, publicare. Apud judicem sistere.

Pugnus. Plaga pugno inficta.

Pulletrum. Pullus equinus.

Purificationis unda. Baptismus.

Q
Questionari, Quastionare. Torquere.

Querela, Actio.
Querelare. Queri: item accusare in iudicio, nomen deferre, diem dicere.

Quingenenarius. Qui præstet quingentis militibus.

Quinquagenalis. Quinquagenarius.

Quinquagenarius. Qui quinquaginta militibus prærat.

R
Reformare. Reddere, restituere, reparare.

Regimonium. Regnum, regis ditio.

Religio, Gradus, dignitas in ecclesiastica hyerarchia.

Religio, Religionis ordo. Vita seu professio monastica.

Religiositas. Clerus, virorum ecclesiasticorum coetus, multitudine.

Religiosus. Divino cultui mancipatus, monasticis votis adstrictus.

Religiosus. Vir ecclesiasticus.

Renatus. Baptizatus.

Repedare. Redire.

Rescula. Res parvi momenti.

Resolutus. Solutus, effrenis.

Resultare. Repugnare, obsistere.

Romani. A Gothis dicti veteres provinciarum Hispania incolæ, qui Romanis olim paruerant; ut a gentibus distinguenterantur, qui eas invaserant.

Redimere se ab aliquo. Eum pretio dato corrumpere, in suas partes allicere.

Redemptio. Subornatio. **V. Redimere.**

S

Saio. Regis ac magistratus minister, ad ejus jussa exequenda paratus. Glosæ veteres *saionem* tortorem interpretantur, quod nobis etiam nunc in usu est, qui vocamus *Sayon* spiculatorem seu carnificem.

Salvare. Tueri, salvum et incolumen servare, præstare.

Salvatio. Salus.

Sanctimonialis. Femina aut virgo Deo dicata.

Sarracinator. Hisp. Codd. *Sarracin.* *Sarracinateorem non esse Sarracenum* id est, Muhamedanum, vel inde colligitur, quod leges istæ late sint, antequam Muhamedani Hispania provincias occupassent: forte à Sar-kind danicæ aut à Scharf-kind germanicæ tortoris filius, *hijo del verdugo*, et alia prolatione danicæ Sækin pejerator, perjurus.

Sordens. Sordidus, sordibus inquinatus.

Sors vel Sors gotica. Gothis erat agrorum pars, quæ in debellatis provinciis, tūm victoribus, tūm antiquis possessoribus sortito evererat.

Sospitas. Incolumitas, salus.

Spatha. Ensis, major gladius, ex utraque parte acutus. Veterum Gallorum propria fuit, a quibus eam accepere Romani.

Scandalum. Bellum, dissidium, iurgium.

Sponsare. Sponsalia contrahere, uxorem dari.

Subcelare. Abscondere, tegere.

ponderis. Prisciano est tertia pars oboli, S. Isidoro vigesima quarta pars solidi.

Scrana. Teli vel spathæ latioris genus.

Scriptura. Charta, scheda, litis instrumentum.

Scriptura falsa. Scriptum corruptum, charta conficta, fraudulenter supposita. Inde *litterarum falsarius*, item *falsificare, falsigraphus, falsigraphia*, &c.

Secare. Metere. Inde mutata c in g, dictum est *Segare*, eujs exempla afferit Dufresni. in Gloss. Hinc hisp. *Segar*.

Sedes, Locus, ditio.

Seliqua, Siliqua. **V. Sceliqua.**

Senior vel Sennior. Dominus. Hinc hisp. *Señor*.

Sequestare. Separare.

Sequestratim. Separatim.

Serenissimus. Titulus, quo imperatores et reges ornabantur.

Serenitas. Titulus honorarius imperatorum et regum.

Servi dominici. Qui jussu regis milites in hostem exire compellunt. Hisp. Codd. *Los mandaderos, mandadores, o mandados del Sennior.* *Los sirvientes, servientes, o serventes del Sennior.* Dicebantur etiam *compulsores exercitus*.

Servus ecclesiæ. Mancipium ad ecclesiam pertinens, eique ita addictum, ut ab ea recedere non liceret. Distinguuntur *hi servi a libertis vel liberis addiciti* etiam ecclesiæ servitio, qui *ecclesiastici viri aut homines* vocabantur.

Servus fisci seu fiscalis. Qui ad fiscum, regem vel dominum spectabat. Hic aula Regia officiis honorari poterat; ejus etiam sacramentis adhibebatur fides.

Seteni vel septeni. Septem.

Siclus. Moneta species apud septentrionales populos, et quasdam Hispanie gentes.

Simultas. Simulatio, fraus.

Sociare fisco. Confiscare. Formula est vulgarissima.

Solidus vel solidus aureus. Nummus aureus, vel argenteus, cuius taxatio non una ubique et semper fuit.

Sordens. Sordidus, sordibus inquinatus.

Sors vel Sors gotica. Gothis erat agrorum pars, quæ in debellatis provinciis, tūm victoribus, tūm antiquis possessoribus sortito evererat.

Sospitas. Incolumitas, salus.

Spatha. Ensis, major gladius, ex utraque parte acutus. Veterum Gallorum propria fuit, a quibus eam accepere Romani.

Scandalum. Bellum, dissidium, iurgium.

Sponsare. Sponsalia contrahere, uxorem dari.

Subcelare. Abscondere, tegere.

Subgitare. Conculturare, subagitare.

Sublimatio. Amplitudo, sublimitas.

Sublimitas. Titulus honoris regum. Tribuebatur interdum præfectis prætorii, et episcopis.

Substantia. Alimentum.

Succedere. Accedere.

Suffectus, us. Opus, officium; non qui pro alio substituit, ut innuere videtur Dufresni.

Superstes.

Supprestes.

Supprestis.

Superstes.

T

Taopasus, vel Taopas. (Hisp. Codd. Vizco o toposo) Cæcutiens videtur ducta vox a lat. *talpa*, animali noto, quod visu carere dicitur.

Telonarius. Portitor, telonei exactor, ad quem teloneum pertinet.

Temeranter. Temere, imprudenter.

Tempare. Transgredi, tentare.

Terra culturæ. Ager qui colitur et aratur, vel colli potest. Diccebatur etiam *terra cultibilis*, et *cultiva*.

Tertia. Pars reddituum episcopis assignata, cuius ratione ecclesiæ reparatio tenebantur.

Tertiae Romanorum. Cod. Legion. et Lind. non *terras*, ut Cod. noster, sed *tertias Romanorum* habent. Tertia fundorum partes, quas Gothi in debellatis Romani Imperii provinciis, devictis earum incolis reliquerunt, duabus residuis sibi usurpati, quas *sortes goticas* vocat hæc lex, quoniam sorte ejusmodè agri

inter victores dividebantur (**V.** Sors.)

Testificare. Testificari.

Testimonium. Facultas comparendi coram iudice ad testimonium præbendum.

Thiufada, thiuphada, tyuphadia, vel *thiuphadia*. Provincia thiuphadiæ; tum etiam officium, dignitas.

Tiumfadus, tiufadus, thiuphadus.

Apud Gothos, more ab omnibus populis germanicis recepto, duplēcim personam sustinuit, militarem, et civilem, iudicis in pace, decurionis in bello. In aula Regum Gothicorum Hispania, primus erat post *duces*, *comites* et *gardingos*, cui civilis administratio commissa fuit, tum et concessa licentia in quibusdam negotiis criminalibus judicandi. Præpositus erat militaris inferioris ordinis, qui provinciales suos, regios subditos ex sua thiuphadia ad hostem exire compellebat. Unde Vereilius in indice thiuphadum vocat, qui turmam quampiam vel cohorem rusticorum in armis convocat et dirigit.

Tonsura. Capillorum incisio et spoliatio in coronæ formam.

Tranquillitas. Titulus honoris imperatorum.

Transcedere. Transgredi.

Tremissis. Triens, tercia pars assis.

Tribanus. Inter Gothos magistratus comite inferior, seu comitis vicarius.

Tricennialis annositas. Tricennium.

Triplatio. Triplicatio, in triplum auctio.

Triumphaliter. Vincendo, hostem superando, triumphum agendo.

Tuitio. Tutela, for.

Turpare. Mutilare, londere.

V

Vegetare. Fovere.

Venalitas. Corruptio, venditio.

Vervix. Vervex.

Vestis laicalis. Hoc in loco vestis religiosa: forsitan oscitania librarii accedit, ut vox *laicalis* inscriberetur pro religiosa aut sanctimonialis ut habent aliqui codices.

Vestis sanctimonialis. Professio monastica.

Vicarius. Qui in pagis et minoribus oppidis comitis aut alterius iudicis partes exequitur. Ejus jurisdictio erat tantum in levioribus causis.